

beidet er i dag integrert i det operative arbeidsprogrammet (MTPF) for 2010-2013.

UNIDO har altså styrket arbeidet med likestilling og gjort det til et gjennomgripende tema, men flere givere, inkludert Norge, har etterlyst mer konkrete resultater av dette.

I tillegg til menneskerettigheter og likestilling, er sør-sør samarbeid, arbeidet i forhold til de minst utviklede landene (MUL) og miljømessig bærekraft, viktige fokusområder for UNIDO.

For å sikre en enhetlig og harmonisert utviklingsinnsats i tråd med nasjonale prioriteringer, er UNIDOs arbeid forankret i bl.a. FNs Triennial Comprehensive Policy Review (TCPR), Tusenårsmålserklæringen, Pariserklæringen om bistandsef-

3. Norsk politikk overfor UNIDO

Norsk politisk og økonomisk støtte til UNIDO omfatter kjerneområder innen norsk utviklingspolitikk (miljø, klima, energi, næringslivsfremme, fattigdomsbekjempelse, FN-reform).

UNIDO er viktig for Norge fordi organisasjonen har spisskompetanse på fattigdomsbekjempelse gjennom industriell utvikling. UNIDO arbeider for utvikling av nasjonal kapasitet gjennom samarbeid med landene selv, med private aktører og med andre organisasjoner, og er slik sett i mindre grad en ren bistandsorganisasjon.

Siden mer enn halvparten av UNIDOs faglige bistand er knyttet til medlemslandenes forpliktelser forankret i internasjonale klima- og miljøavtaler, samsvarer organisasjonens satsingsområder godt med norske prioriteringer. På bakgrunn av dette, er UNIDOs arbeid med ren energi i industriell utvikling spesielt interessant for Norge.

Norge (ved Norad) inngikk i 2006, som et av de første landene, en rammeavtale for programsamarbeid med UNIDO. Denne omfatter i dag også UD og ambassadene. Dette er en prosedyreavtale som er overbygningen for de enkelte prosjektavtalene. I 2010 var utbetalingen 16,8 millioner kroner. Avtalen gjelder i første rekke samarbeidsland i Afrika og Asia, og tiltak for markedsadgang/eksport for små- og mellomstore

fektivitet (2005) og Accra Agenda for Action (2008). Prinsippet om nasjonalt eierskap er også forankret i hovedstrategien og i arbeidsprogrammet, som gir retning i utformingen av landprogrammene.

UNIDOs egen internrevisjon ledes av Office of Internal Oversight Services (IOS), som er uavhengig og rapporterer direkte til generaldirektøren og styret. Enheten finansieres over UNIDOs regulære budsjett og budsjettet godkjennes av styret.

Rutiner for forebygging av økonomiske misligheter er forankret i organisasjonens Internal Control Framework (ICF), som har fokus på arbeidsmiljø, risikostyring, kontrollmekanismer, informasjon og overvåking. UNIDO har en uttrykt null-tolleranse for korrupsjon og økonomiske misligheter, og det blir benyttet disiplinære tiltak og sanksjoner.

bedrifter. Det blir også lagt vekt på styrking av forbrukerrettigheter og matsikkerhet. I tillegg støttes utarbeidelse av globale veiledninger, håndbøker og evalueringer.

Olje- og energidepartementet (OED) støtter UNIDO i utarbeidelsen av et "veikart" for utviklingen og implementeringen av CO2-fangst og lagring (CCS) innen industrielle sektorer som sement, stål og aluminium. Støtten er på 1,8 millioner kroner. "Veikartet" skal være spesielt myntet på utviklingsøkonomier. OED har sett nytten av at UNIDO leder prosjektet fordi organisasjonen ansees å ha et godt kontaktnett opp mot både utviklingsland og industrielle aktører. Samtidig blir UNIDO vurdert som en aktør med færre egeninteresser enn eksempelvis det en interesseorganisasjon for CO2-fangst og lagring, energi-, olje- eller kullsekskaper ville kunne ha. Det globale CCS instituttet (GCCSI), bidrar også med 1,8 millioner kroner.

Generaldirektøren i UNIDO leder og koordinerer FNs arbeid innen energi, UN-Energy. Dette er et prosjekt der 20 organisasjoner samarbeider. Direktøren leder også FNs generalsekretærs rådgivningsgruppe for energi og klimaendringer. Dette har medført at UNIDO i stadig større grad har prioritert arbeidet med ren energi i industriell utvikling, noe som samsvarer godt med norske politiske prioriteringer.

Utenriksdepartementet
Besøksadresse: 7.juni plassen/ Victoria Terrasse, Oslo
Postadresse: Postboks 8114 Dep. N-0032 Oslo

Ved spørsmål, kontakt Seksjon for budsjett og forvaltning på e-postadresse: sbf-fn@mfa.no. Profilarlene er også tilgjengelige på: www.regjeringen.no/nb/dep/ud/tema/fn/fnorg_vurdering

UNIDO

United Nations Industrial Development Programme / FNs Organisasjon for Industriell Utvikling

1. Fakta

Type organisasjon: Særorganisasjon (UN Specialized Agency)

Etableringsår: 1966

Hovedkvarter: Wien

Antall landkontor: Tre liaison-kontorer i Brussel, Genève og New York; 47 landkontorer (hovedsakelig i utviklingsland), 11 Investerings- og teknologipromoveringskontorer (hovedsakelig i industriland)

Leder: Kandeh K. Yumkella (Sierra Leone)

Dato for styremøter 2011: 22.-24. juni

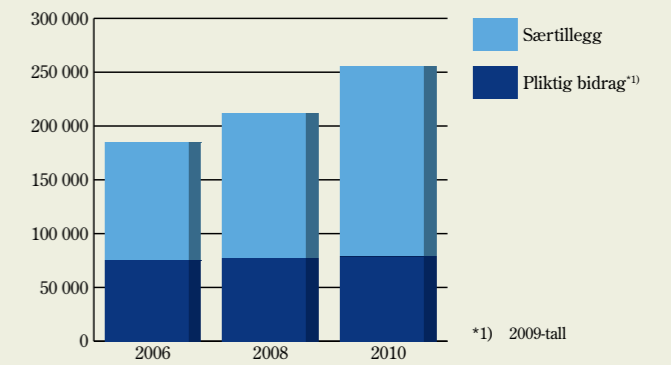
Norsk styreplass: Fireårsperioden for styreplassen Norge har hatt siden 2007 løper ut i desember 2011

Antall norske ansatte: En fast ansatt, en konsulent i midlertidig engasjement

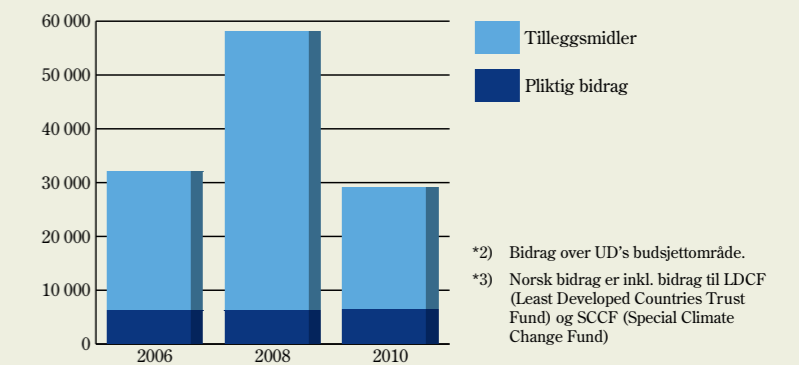
Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet

Website: www.unido.org

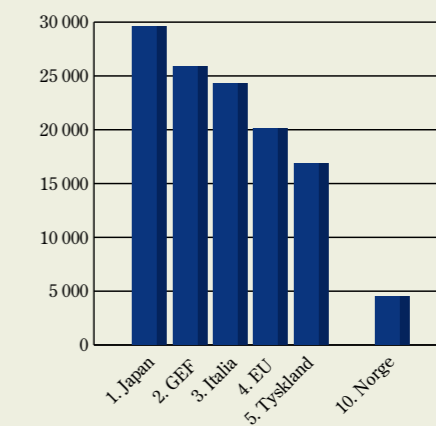
Totale inntekter (tusen EURO)

Norske bidrag²⁾³⁾ (tusen NOK)

Fem største givere (tusen USD)

Mandat og virkeområder

UNIDO har som oppgave å fremme en bærekraftig industriutvikling i fattige land og i land med overgangsökonomi. UNIDO arbeider også for å bedre levekårene i disse landene. Organisasjonen skal være et globalt forum for industrirelatert kunnskap, og bidra med teknisk støtte til- og implementering av prosjekter.

I UNIDOs arbeidsprogram for 2010-2013 vektlegges følgende tema:

- Sør-sør samarbeid, arbeidsplasser for unge mennesker, kvinners deltakelse i industriell utvikling, ren energi og tilgang til energi for fattige, samarbeid med andre organisasjoner (FN og andre) og med privat sektor, samt kapasitetsbygging gjennom utvikling og opplæring.

UNIDOS arbeid er delt inn i tre hovedsatsningsområder:

- fattigdomsreduksjon gjennom produktivitet og virksomhet
- kapasitetsbygging innen handel
- energi og miljø

Innenfor hovedsatsningsområdet fattigdomsreduksjon gjennom bistand til produktiv virksomhet legger UNIDOs arbeidsprogram vekt på støtte til politiske rammeverk for industrien, samt tilrettelegging for samarbeid mellom private og offentlige aktører, nettverksbygging for små og mellomstore bedrifter og landbruksutvikling.

I tråd med arbeidsprogrammet for 2010-2013 har UNIDO bl.a.:

- Innledet et samarbeid med Hewlett Packard om et treningsprogram for unge mellom 16 og 25 år i åtte afrikanske land om hvordan etablere og drive et selskap.
- Samarbeidet med Chevron om et entreprenørskapsprogram for unge i Angola.
- Undertegnet en MoU med Ecobank Transnational Incorporated (pan-afrikansk gruppe) med målsetting å skape økonomisk vekst i Afrika gjennom bærekraftig industriell utvikling.

Innenfor hovedsatsningsområdet kapasitetsbygging innen handel, støtter UNIDO spesielt tilpasning til internasjonale handelsstandarder, kvalitetssikring og markedstilpasning. UNIDO er FN-systemets fremste leverandør av slik faglig bistand. Støtten er spesielt rettet mot små – og mellomstore bedrifter. Utgangspunktet er at økt produktivitet og økonomisk vekst er avhengig av at små- og mellomstore bedrifter

får tilgang til et større marked. Det blir også lagt vekt på å styrke bedriftenes samfunnsansvar (CSR).

I tråd med arbeidsprogrammet for 2010-2013 har UNIDO bl.a.:

- Sammen med regjeringen i Nigeria, AU, FAO og IFAD arrangert en høynivåkonferanse om utvikling av agro-industri i Afrika. African Agribusiness and Agri-industries Development Initiative (3ADI), som skal fremme landbruk ved å koble små og mellomstore produsenter til internasjonale markeder, ble etablert. Initiativet omfatter 12 land, 10 av dem innenfor MUL-definisjonen.
- Støttet Bangladesh i å utvikle nasjonale kvalitetskriterier i rekeproduksjon for å tilpasse denne til eksportmarkedet. Opplæring og veiledning i samarbeid med fiskeridepartementet og private bedrifter for 2 000 industripersonell, støtte til nye laboratorier for kvalitetsanalyse, samt inspeksjon. Tiltaket er del av et større EU/Norad finansiert program med vekt på fiskeri- og tekstilsektoren.

Innenfor hovedsatsningsområde energi og miljø er UNIDOs utgangspunkt at tilgang til ren energi er avgjørende i kampen mot fattigdom, og at det er de fattigste landene som blir hardest rammet av klimaendringene. På bakgrunn av dette har organisasjonen utvidet sitt arbeid med fornybar energi og energieffektivisering innen industriell utvikling. Mer enn halvparten av UNIDOs faglige bistand er i dag knyttet til medlemslandenes forpliktelser forankret i internasjonale klima- og miljøavtaler.

I tråd med arbeidsprogrammet for 2010-2013 har UNIDO:

- Utviklet landprogram for ren energi i flere vest-afrikanske land, så vel som regionalprogram for Global Environment Funds (GEF) strategi for ren energi for Vest-Afrika.
- Bistått med implementering av små vannkraftverk i Kina, Ghana, India, Indonesia, Kenya, Mali, Nigeria, Rwanda, Sri Lanka, Uganda, Tanzania og Zambia. Arbeidet med et regionalt program som skal fremme sør-sør samarbeid om små kraftverk i Afrika.
- Opprettet flere “National Cleaner Production Center”, bl.a. i afrikanske og asiatiske land, for å styrke arbeidet med ren produksjon. Særlig innenfor landbruk, lær- og tekstilproduksjon.

I tillegg har UNIDO i 2010 videreutviklet en gjennomføringsmekanisme for teknisk bistand for å styrke analyse, vurdering og monitorering av programmer og prosjekter.

Med rundt USD 2 millioner i støtte fra Norad fra 1999-2007 bisto UNIDO til at tre nasjonale institutter (for hhv. standardisering, teknologi og tekstiler) og sju laboratorier i Sri Lanka ble oppgradert med utstyr, opplæring og støtte til å bli internasjonalt akkreditert. UNIDO gjennomførte en uavhengig virkningsevaluering sent i 2009, som bekreftet stor grad av resultatoppnåelse. Antall kunder hadde økt med mellom 27 og 180 prosent, og inntekter fra tester og kalibrering hadde økt med mellom 47 og 264 prosent. Bærekraften av det økte tjenestetilbudet ble også bekreftet. Bidrag til økt eksport (klær, te og fisk), kvalitetsbevissthet og sør-sør samarbeid ble også påvist. Det ble videre synliggjort klare ringvirkninger på flere områder; markedet for laboratorietjenester hadde blitt mer konkurranseutsatt, med en positiv innvirkning på pris og kvalitet for brukerne. Instituttene evne til å håndtere uventede situasjoner og utvikle nye tester, var også demonstrert.

Ett prosjekt eksempel fra hvert satsningsområde:

1. Prosjektet Entreprenørskapsutvikling for ungdom i Mozambique bidro til at 30 000 elever fra 32 skoler fikk ferdigheter som skal hjelpe dem til bedre levekår gjennom et opplæringsprogram i skolen. Det er ventet at programmet vil bli utvidet til 311 skoler i 2012.
2. Et handelsprosjekt i Elfenbenskysten gikk ut på opplæring i 2 600 landsbyer for å sikre at eksporten av kaffe og kakao oppfylte EU-standarder.
3. Et miljøprosjekt bidro til regional koordinering og kapasitetsbygging for å sikre bærekraftig ressursutnyttelse i 16 berørte land langs Afrikas vest-kyst.

2. Vurderinger: Resultater, effektivitet og kontroll

UNIDOs operative arbeidsprogram Medium-term programme framework (MTPF) blir gjennomgått hvert 4. år. Det gjeldende MTPF for 2010 – 2013 skiller seg fra tidligere dokumenter ved å knytte resultatbasert styring til resultatoppnåelse på landnivå i sterkere grad enn før. MTPF danner grunnlaget for budsjett- og programplanleggingen i organisasjonen. Både MTPF og budsjett- og programplanleggingen gir organisasjonen gode muligheter til å spore hvordan programmene bidrar til resultater på landnivå og forventede innvirkning på overordnede mål.

UNIDO har utarbeidet regionale programmer, og på bakgrunn av disse utviklet landprogrammer, som er basert på UNIDOs strategiske mål samt landenes og FNs felles utviklingsplaner (PRSP, UNDAF etc).

UNIDO har slitt med sentraliserte og tidkrevende beslutningsprosesser. I januar 2010 lanserte derfor organisasjonen Programme for Change and Organizational Renewal (PCOR), som har til formål å gjøre UNIDO mer effektiv og resultatorientert. Norge har både økonomisk og i innlegg i styremøter, gitt støtte til PCOR. Planene er på plass, og vi ser en tendens til styrket resultatrapportering som følge av dette. Men fra felten blir det fortsatt meldt om sentraliserte og tidkrevende beslutningsprosesser.

Norad har en rammeavtale med UNIDO og det gjennomføres halvårlige møter mellom de to. Norad er godt fornøyd med samarbeidet, hva gjelder samarbeidsform, prosjektforberedelse og gjennomføring. I de halvårlige møtene inngår også evalueringer av de ulike prosjekter/programmer, og dialog om oppfølgingen av disse.

UNIDOs generaldirektør Kandeh K. Yumkella er svært opptatt av resultatbasert styring av selve organisasjonen.

Yumkella formulerer årlig prioriteringer for ledelsen, i tillegg til resultatmål og indikatorer for å måle oppnåelsen av prioriteringene. I 2010 og 2011 ble det utført en pilot på et nytt verktøy for evaluering av ledelsen (360 grader). Dette skal tas i bruk for alle ansatte i organisasjonen i løpet av 2012. Resultatorientering og ansvarlighet er viktige momenter i evalueringen.

Evalueringsdirektøren i UNIDO er organisatorisk uavhengig fra ledelsesstrukturen og operativt uavhengig i utøvelsen av evalueringsfunksjonen i forhold til planlegging, gjennomføring og rapportering. Direktøren utnevnes av UNIDOS generaldirektør.

Evalueringsenheten rapporterer til styret (Industrial Development Board) annethvert år. Styret inviteres til å kommentere, og kan også foreslå ad hoc-evalueringer, både på konkrete prosjekter/programmer og på tematiske områder.

UNIDOs virksomhet innen næringsutvikling har fokus på den økonomiske dimensjonen av fattigdom. I et rettighetsperspektiv jobber UNIDO konkret med å styrke sammenhengen mellom bedriftenes samfunnsansvar og innsatser innen kapasitetsbygging, og integrasjon av de fattige landene i det internasjonale handelsmarkedet. I denne sammenheng er UNIDO, sammen med bl.a. UNDP, UNEP, UNHCHR og ILO, et av hovedmedlemmene i FNs såkalte Global Compact. Global Compact er et samarbeid med privat næringsliv på områder som menneskerettigheter, arbeidsstandarder, miljømessig bærekraft og anti-korrupsjon.

I 2009 vedtok UNIDO en ny politikk for likestilling, Policy on Gender Equality and the Empowerment of Women, som skal sikre at likestillingsperspektivet er reflektert i organisasjonens programmer, politikk og virksomhet. Likestillingsar-